СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 181. Джерзі Сіті, Н. Дж., субота, 6-го серпня 1938. No. 181. Jersey City, N. J., Saturday, August 6, 1938. VOL. XLVI

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ВА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

КОРИҐЕН ВЕРНУВСЯ В АМЕРИКУ

НЮ ЙОРК. — На кораблі „Манґетен" приїхав сюди в четвер Доглес Кориґен, молодий летун, що 18 днів тому вилетів був своїм невибагливим літаком, загально званим „тарадайкою", до Европи й доконав перелету.

Кориґенові справлено при вїзді до порту гучне прийняття. Міський уряд Ню Йорку витав його офіціяльно походом по місті в пятницю.

Департамент торговлі за кару, що Кориґен полетів без дозволу, завісив його дозвіл на тиждень. Тиждень скінчився саме в той день, коли Кориґен приплив до Америки.

ПРЕЗИДЕНТ РУЗВЕЛТ У ПАНАМІ.

БАЛЬБОА (Каналова Зона). — По 19-деннім кружлянні по морю на воєннім кораблі „Гюстон" президент Рузвелт приїхав до цього порту й був прийнятий президентом Панами. В своїй промові підчас прийняття Рузвелт підчеркував бажання американського уряду вдержувати добросусідські відносини з усіми краями латинської Америки. Преса витала Рузвелта з ентузіязмом.

МЕКСИКО ЗНОВ ЗАБИРАЄ АМЕРИКАНСЬКІ ЗЕМЛІ.

МЕКСИКО. — Зараз того дня, коли мексиканський уряд відкинув американську пропозицію про відшкодування за забрання земель американців у Мексику, мексиканський уряд забрав 1,800 акрів пасовиска в стейті Халіско, що належать до американців Дори й Оскара Нютона.

ХОЧЕ ЛИШ ОДНОЇ ПРЕЗИДЕНТСЬКОЇ КАДЕНЦІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Берк заповів, що він поведе в конґресі заходи, щоб законом було встановлено, що президент Злучених Держав має правити 6 літ, але лиш раз.

Сенатор Берк від якогось часу веде горячкову акцію проти третьої каденції президента Рузвелта, хоч Рузвелт ще ніде не заявився, що думає втретє кандидувати.

СТРАЙК У ФАБРИЦІ МЕЙТЕҐ ПОКІНЧЕНИЙ.

НЮТОН (Айова). — Юнія робітників підприємства Мейтеґ Ко., фабрикантів машин до прання, приняла предложення фабричного заряду про зниження заплати й рішилася вертатись до праці.

Цим кінчиться довга боротьба між підприємством і робітниками, в котру вмішався був стейтовий ґубернатор Крешел, що не лише визвав був війська на охорону фабрики, але навіть виступив проти переслухань Ради Робітничих Відносин.

ПРИЗНАЄТЬСЯ ДО ЗБРОЄННЯ РОБІТНИКІВ.

ВАШИНҐТОН. — На переслуханні перед сенатським комітетом громадянських свобод ставав як свідок адвокат Рей Л. Томас, синдик двох „незалежних" юній у сталевому страйку минулого літа, і під присягою зізнав, що він видав був зброю робітникам та радив їм вразі потреби зброї вжити.

КОНҐРЕСМЕН ДАЙЕС ПРО ЗАВІЗВАННЯ ФІРЕКА.

ВАШИНҐТОН. — Конґресмен Мартин Дайес, предсідник конґресового комітету для розсліду неамериканських пропаґанд, подав публичну заяву, що завізванням до журналіста Ґеорґа Фірека ставиться на переслухання комітету комітет не хотів Фірекові робити ніякого клопоту, а просто хотів добитися від нього зізнань тепер, бо Фірек думав вертатись до Америки аж в жовтні, а це для комітету запізно.

Конґресмен Томас, другий визначний член цього комітету, ще раз підчеркує, що комітет думає вглянути теж і в усякі прояви комуністичної акції в ріжних федеральних проектах.

СІОНІЗМ ЗАБОРОНЕНИЙ У БРАЗИЛІЇ.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО. — Бразилійський уряд заборонив Бразилійську Сіоністичну Федерацію на тій основі, що він іще на початку року видав був закон про заборону організувати якінебудь чужинецькі організації в Бразилії.

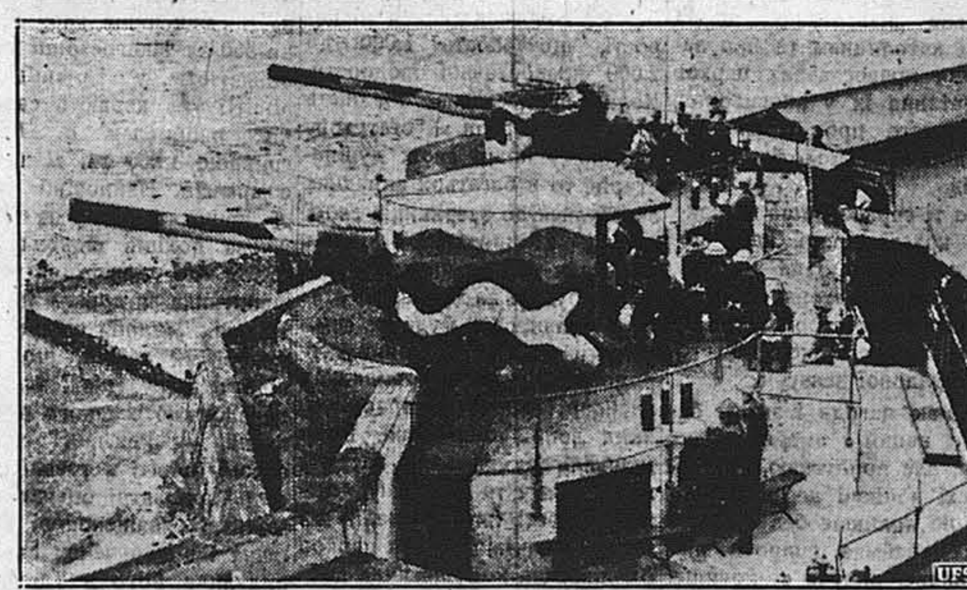
ЩОДЕННІ „СНІГОВИЦІ" ДЛЯ СВІТОВОЇ ВИСТАВИ.

НЮ ЙОРК. — Корпорація Світової Вистави в Ню Йорку підписала з одним підприємством контракт, на основі котрого воно має виставити в забавовій частині площі альпейське село, в котрому відвідувачі будуть могти займатися зимовими епортами кожного дня.

Цей ексгібіт має заняти понад акр землі. Раз на день має бути там зроблена снігова буря.

КАМПАНЯ ПРОТИ ІРЛЯНДСЬКОЇ ЛЬОТЕРІЇ.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — Митові урядники сконфіскували білети ірляндської перегонової льотерії на суму 2½ міліона долярів. Переловлено їх на кораблі „Капюлин", що приїхав до Америки з Белфасту. Урядники дістали в свої руки три великі звої, з котрих кожний мав по 46,000 книжок льотерійних білетів, ще не адресованих.

ВСІ ЗБРОЯТЬСЯ.

Десь на східньому побережжі Англії стоїть ця модерна твердиня з замофляжованими гарматами, готовими стріляти на наближаючогося морем ворога. Англія в цьому році видає коло 532 міліонів долярів на свою армію, з чого 426 міліонів іде з безпосереднього податку.

БЮРО ДЛЯ ВСТАНОВЛЕННЯ ВИНАГОРОДИ ЛІКАРЯ.

Медичний Союз Флюриди постановив завести бюро для встановлювання висоти нагороди лікарів за лікарську поміч. За основу винагороди приймається маєток пацієнта.

ДОСВІДИ З ТЕЛЕВІЗІЄЮ.

На днях перевели на побережжі Англії досвіди з телевізією, що її надавали з вежі Айфля. Спроба вдалася прегарно. Глядачі могли побачити, що діється на площах і в театрах Парижа. Тепер задумують використати нові досвіди з телевізією, щоб передавати до Лондону сцени величавої гостини королівської пари в Парижі.

КАЖЕ, ЩО ЗАБАГАТО СТУДЕНТІВ У ВИЩИХ ШКОЛАХ.

Професор університету в Новій Шотляндії, промовляючи до Федерації Домових і Шкільних Клюбів, сказав, що в канадійських колеґіях є забагато таких студентів, які повинні були заперестати дальшу освіту, коли скінчили середню школу. Тепер, сказав професор, побирають вищу освіту такі студенти, яких ми всі мусимо удержувати, бо їхнім матерям захотілося, щоб їхні сини носили білі ковнірці. „Колись і в Новій Шотляндії люди опаматаються і подумають над тим, що хтось має працювати. Люди не можуть їсти бондів і цінних паперів".

750 РОДІВ БЛОЩИЦЬ.

Московський еміґрант, інж. Н. Корнілов, який живе тепер у Юґославії, має доволі гарний маєток біля Скопля. Він цікавиться незвичайно живою природою. В одній із кімнат дому завів він годівлю блощиць і веде при цій нагоді досліди над ріжними родами тих галапасів. Недавно між югославськими природниками чималу сензацію викликала заява Корнілова, в якій йому вдалося зладити збірку аж 750 ріжних родів блощиць. Серед тієї збірки є чимало нових, зовсім невідомих родів тих поганих галапасів. Імовірно ці нові блощиці назвуть іменем дослідника і лиш понумерують, напр. будуть блощиці Корнілова ч. 1, ч. 2 і т. д.

70% АВТОМОБІЛІВ СВІТУ В АМЕРИЦІ.

Статистика автомобілів у світі показує, що в світі є тепер 43 міліони самоходів. З того числа 70% (себто на кожну сотку 70 авт) знаходиться в Злучених Державах. Значить, у всьому світі поза Злученими Державами є на кожну сотку лише 30 авт.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ ПОЗИЧАЄ ТУРЕЧЧИНІ ГРОШІ НА ЗБРОЄННЯ.

Британський парлямент уповажнив уряд позичити Туреччині 6,000,000 фунтів стерлінґів ($30,000,000). Гроші вжиє Туреччина на закуп зброї в Англії. Одночасно повідомлять з Істамбулу, що звідтам виїхала фльотова місія до Лондону, щоби поробити замовлення у британських компаній будови кораблів на збудування кількох воєнних кораблів. Фльотова база має бути збудована над Чорним морем.

СТРАШНА ТРАҐЕДІЯ НА ГОРІ ҐРЕҐІТ КОЛО КОСМАЧА.

На станицю поліції у Криворівні зголосився 70-літній ґуцул Онуфрій Копчук з Жабя і зізнав, що його сина Василя знареченою Гафійкою Вережак вбили на верху Ґреґіт коло Космача. Батько зізнав, що його син Василь вибрався до Космача з грішми, щоб там купити поле та полонину і там на постійне поселитися, бо в Жабю мав забагато ворогів. Вибираючись у дорогу, син попросив у батька благословення і додав, що його остерігли приятелі, що його вороги: Василь Петрук з братом Данилом і слугою Процем Данилюком зробили на нього засідку на верху гори „Ґреґіт". Батько порадив синові, щоби пішов до Космача іншою дорогою й умовився з сином, що він вернеться до Жабя по трьох днях. Колиж минуло кілька днів і Копчук з Гафійкою не вертався, старенький батько вислав пастухів на розшуки сина. І дійсно післанці вернулися зо страшною вісткою для батька, кажучи, що на верху „Ґреґіт" знайшли тіло обох молодят: його сина з нареченою. Поліція шукає вбивників.

КАНАДІЙСЬКІ ФАШИСТИ ВИБРАЛИ СВІЙ ЗАРЯД.

В містечку Кінґстон, Онтеріо, відбувся зїзд канадійських фашистів, яких організація зветься „Нешенел Юніті Парті оф Кенада". На зїзді вибрано провідником партії Адріяна Арканда, редактора з Монтреалу, а організатором партії Джозефа К. Фара з Торонта. На зїзді ухвалено виключати більше заінтересування партією у всіх інших провінціях, а також узяти участь у наступних виборах як окрема політична ґрупа. Мотом згаданої партії є „Канада для канадійців" та „геть з чужими доктринами". Ця партія, якщоб дійшла до влади, наміряє створити уряд на корпоративних основах, подібний до того, який заведено в Італії, Портуґалії, а недавно теж у Румунії.

ШТУЧНІ ПОГНОЇ.

Перед нецілими сто роками вживали люди тільки „природні" погної, втому майже виключно стаєнний гній або обірник. Ужиток штучних погноїв, як чілійської салітри, томасини та інших суперфосфатів, амонової салітри, калійних солей збільшує збір на 100—150 проц. Але й тепер ще є люди, які не „довіряють" штучним доживам, впевняючи, що вони шкідливі для споживачів плодів, виплекавних штучно. Довголітні досліди аґрономічних інститутів заперечують цьому зовсім рішуче.

ДИВНА ПІМСТА.

У Минську Мазовецькім купець Френер облив квасом лице сестри своєї жінки, 16-літньої Файги Розвер, та випалив їй очі. Тим способом хотів він пімститися на своїй жінці, що покинула його та втекла до Парижа. Поліція з трудом охоронила злочинця перед лінчем.

СТРАШНІ СЦЕНИ ПІДЧАС ПОЖЕЖІ КІНА.

В кіні „Байка" в Седльцах вибухла пожежа, замикаючи вихід глядачам. Перестрашена публика рятувалася крізь вікна, з яких скакала на землю з висоти першого поверху. Важко ранений Ян Любішевскі помер у шпиталі, пять осіб боротьться зо смертю.

РУМУНІЯ УХВАЛЮЄ НОВИЙ МЕНШИННИЙ ЗАКОН

БУКАРЕШТ. — Румунський кабінет міністрів опублікував новий статут для сімох міліонів румунських національних меншин, який, на думку уряду, принесе тим меншинам широкі національні права. В першій мірі по школах, де ходять нерумунські діти, можна буде вчити тої мови і тою мовою, якою забажають родичі. Вчителі мусітимуть уміти дану мову. Також ґарантується повну релігійну свободу. Відтепер будуть допускати до державної служби всіх нерумунів, нарівні з румунами. Орґанізації національних меншин не будуть зазнавати ніяких переслідувань.

Колиб цей статут примінено в життя в такому дусі, в якім він написаний, то румунські національні меншини, а між ними коло півтора міліона українців, дісталиб такі права для розвою, які мають родовиті румуни. На основі урядової статистики з 1920 р. в Румунії тоді було поверх півтора міліона мадярів, коло міліона жидів, коло 800 тисяч українців, приблизно стільких німців, 290 тисяч болгарів 400 тисяч інших словян і 170 тисяч турків. Чужі національності творили третину всього румунського населення.

СОВЕТСЬКО-ЯПОНСЬКЕ НАПРУЖЕННЯ ОСЛАБАЄ.

МОСКВА. — Японський амбасадор у Москві, Шіґеміцу, відвідав Літвінова і в імені японського уряду поставив пропозицію замирення на Далекому Сході. Літвінов відповів, що Совети радо зачнуть переговорювати в справі покінчення конфлікту, але під умовою, що японські війська наперед вернуться на ті позиції, на яких вони були перед тим, як вибухла боротьба. З цеї заяви виходить, що японці таки далі держать узгіря Чанґкуфенґ. Советські звідомлення передтим доносили, що советські війська виперли японців. Назагал у Советах є миролюбний тон і вони мають склонність чимскорше замиритись.

ТОКІО. — В Японії теж панує миролюбний тон і бажання якнайскорше покінчити сутички з советськими військами. Японський уряд признає стару границю між Советами і Манчуком, але зазначує, що советська влада на власну руку тихцем пересунула на кілька миль пограничний камінь на манчурську сторону. А мапа, що накреслює цю границю є дуже невиразна. Тому японці, хоч засадничо признають старі советсько-манчуцькі границі, пояснюють їх на свій лад. Та загальне переконання таке, що таки до замирення прийде. Бої в околицях Чанґкуфенґ ослабли. Тільки советська артилерія обстрілювала ті узгіря, але без більших шкід для японців.

ІТАЛІЙЦІ СТОЯТЬ ЗА ЯПОНІЮ.

РИМ. — Італійський журналіст Вірджініо Ґайда, котрого вважають „голосником" Мусолінія, написав статтю, в якій прихильно висказується про японські заходи на Далекому Сході й таврує імперіялізм Москви. Він каже, що Японія хоче врятувати Азію перед большевицькою заразою і в цьому західні народи повинні їй помогти.

ФРАНЦУЗЬКА ПОЗИЧКА ДЛЯ БОЛГАРІЇ.

СОФІЯ. — Вслід за знесенням обмеження збройень болгарський уряд звернувся до французького уряду, щоб той позичив йому гроші на зброєння. Французький уряд радо на те згодивсь і позичив Болгарії один біліон левів на 5½%.

ТИСЯЧІ МУСЯТЬ ПОКИНУТИ НІМЕЧЧИНУ.

ЛОНДОН. — Американський делеґат на конференцію політичних збігців, Майрон Тейлор, подав до відома, що з Німеччини мусітимуть виїхати як політичні збігці 660 тисяч осіб. Серед них є 300 тисяч жидів, 285 тисяч християн неніміцького походження і 75 тисяч католиків. Німецький уряд робить їм ті перешкоди, що не позволяє їм вивезти майна.

В НІМЕЧЧИНІ ЗНИКЛО БЕЗРОБІТТЯ.

БЕРЛІН. — У Німеччині зникло цілком безробіття, а навіть дається відчувати брак робучих рук. В червні було більше 310 тисяч робіт, ніж на них можна було дістати робітників. Внаслідок того тепер слідний у Німеччині поворот жінок до ріжних робіт, головно до склепів і бюр.

ТЕРОР У ПАЛЕСТИНІ.

ЄРУСАЛИМ. — Арабські терористи підложили бомбу під вантажне авто, внаслідок чого було вбитих шість жидівських робітників, серед них дві жінки. Одинацять осіб були ранені. В інших місцях були підпали і навмисне виклікання залізничої катастрофи.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЩЕ ОДИН ФАТАЛЬНИЙ СЕРПЕНЬ?

З настанням серпня цього року багато людей, нагадавши собі памятний серпень 1914 року, питаються: чи не пічнеться цього місяця війна, як вона почалася 24 роки тому?

Видно, що це питання стоїть на думці кожному ґазетяреві, коли при приїзді якогонебудь визначнішого чоловіка з Европи його зараз питаються: А що там з війною? Чи буде вона? Чи буде скоро? Чи буде цього місяця?

Що багато з тих повертаючихся визначних американців не припускають можливости війни в найближчій будучності, це зовсім не зміняє стану річей. Колиб ми поглянули в поважні американські ґазети й журнали з самого передодня вибуху світової війни в 1914 році, то побачилиб у них просто застрашальний брак усяких вісток з Европи й світу, що могли би вказувати хочби на можливість такої важної події. У ґазетах не було не то зневіри, але навіть підозріння, що мир може скоро закінчитися. З новинок при кінці липня 1914 року виходило, що французький уряд не має нічого важнішого, як укладатися з американським урядом за мексиканську ситуацію; що анґлійський король тільки й думає, що про конференцію в справі Улстера; а в Европі боїться, що найбільшого бешкету може наробити Альбанія.

Визначні американці, що в той час верталися з Европи, зраджували повний брак незнання европейських умовин і не проявляли навіть підозріння, що в Европі підготовляються важні події. Публичні вискази деяких з них виглядають нині на свідому пропаґанду на замилення очей американців. Знаючи цих людей нині, можна сказати, що пропаґанда вийшла зовсім мимоволі, бо ці люди просто сказали те, що думали, зовсім не думаючи нікого вводити в блуд.

Нині американці вже не такі наївні, як були в 1914 році.. Нині вони вже багато обережніші з авторитетним висказуванням своїх поглядів на ситуацію в Европі, спираючися на пару тижнів побуту за границею. Нині вже вони розуміють, що вони могли бути й у якомусь краю, але не добачити справжніх приготовань до війни, хочби вони й кипіли. Необережно виступає (дивно сказати, але так воно є) хіба якийсь професор, що в Европі певно нікого не бачив поза професорами, але це не має великого значіння на вироблення публичної опінії в Америці, де професори взагалі не мають того поважання, що в Европі.

Відповіди на питання, чи можливий вибух, і то скоро, нової світової війни, треба шукати в світових подіях і світовій ситуації. Чесько-німецька боротьба, японсько-російське- непорозуміння, візита анґлійського короля в Франції, візита Гітлера в Муссолінія — такі події є багато кращими показниками того, що діється тепер у світі, які події тепер назрівають, ніж вискази професора, не зацікавленого в світі, або банкира, зацікавленого в зробленні грошей на воєнній позичці. І ці власне події заставляють кожного питатися: чи переживемо ми серпень без вибуху нової загальної війни?

ЧИ ВЕРТАЮТЬСЯ ЧАСИ КУНЦЕВИЧА І БОБОЛІ?

Політичний світ занятий тепер передовсім тим, що виробляють японці в Китаю і явні італійські й німецькі союзники ґен. Франка в Еспанії, а менше уваги звертають на те, що діється цілком публично в краю, що не є обнятий ніякою війною, ані навіть большевицьким переворотом. Говоримо тут про Польщу та про просто нечувані від часів Кунцевича і Боболі речі: про насильне „навертання" цілих сіл на католицизм та про забирання православних церков і обертання їх у „косцьоли", або просто про бурення їх при допомозі молотів та кільофів.

Про ті справи пише широко наша краєва преса, наші посли говорять про це в соймі, а та преса повторяє ті промови на своїх сторінках, і то навіть без перешкод зо сторони урядової зензури.

Не маю нагоди і змоги бачити нашої американської преси, але припускаю, що вона такі вопіючі до неба злочини не полишає без своєї уваги і займає супроти них відповідне, рішуче становище.

Я тут лише для прикладу наведу деякі уступи зо знаменитої промови сенатора О. Луцького, виголошеної 14 липня ц. р. Він виводив у ній ось що:

„Обовязуючі тимчасові приписи про відношення уряду до Православної Церкви в Польщі постановляють зовсім виразно у статті (артикулі) 16-тій що уряд забезпечує вірним, які належать до Православної Церкви в Польщі, згідно зо статтями 111 і 114. конституції з 17. березня 1921 р., свободу відправляти прилюдні богослуження і виконувати релігійні практики. У ст. 18-тій тих приписів сказано: „Уряд дбатиме, щоб наука для учнів православного віроісповідання у прилюдних школах була обовязкова та щоб її викладали матерньою мовою учнів". Ст. 17-та каже, що уряд забезпечує православному духовенству в Польщі право користуватися святинями, які йому призначать. А тимчасом що діється? В роках 1918—1920 на Холмщині і Підляшші наша людність православного віроісповідання мала коло 370 церков. У тих перших роках нової Польщі та людність утратила з **370** своїх церков коло **320,** а з того більш-менш **половину** перемінив уряд на римо-католицькі костели, хоч у минулих століттях ті церкви ніколи не були римо-католицькими. Деякі православні церкви переміннили на польські „людові доми", а решту уряд просто замкнув. Залишилось лише невелике число чинних церков. Без церков залишилися місцевості, що мають 1,000 до 2,000 православної людности. Коли православна людність втратила церкви і статутову забезпеку праці своїх душпастирів, то в багатьох випадках звернулася до зверхників своєї церкви з проханням, щоби прислали їм священиків, які вже не будуть на державнім етаті, але людність буде їх сама утримувати. Православний митрополит у багатьох випадках висилав людям душпастирів, яких вони домагалися. Вони мешкали в сільських хатах і несли поміч та релігійну потіху людности, яку в чималій мірі внаслідок відібрання церков охоплювала комуністична пропаґанда. Вкінці людність, що власним коштом утримувала духовних, почала будувати доми молитви, в яких відправлювано богослуження.

„Швидко минули літа розмірного спокою, але в теперішньому часі з кол державної адміністрації та зближених до неї прибудівок пішла аґітація, **сильний натиск,** щоб у тій решті православних церков, що лишилися на Підляшші, Холмщині і навіть на Волині, відправляти **православні богослуження польською мовою!** А за останніх кілька місяців цього року на Холмщині й Підляшші **опечатано** дальших **39** церков та домів молитви. Більш-менш на 1-го липня ц. р. мали ми вже там **33 церкви, які збурено або спалено! А поліція ніколи не годна зловити виновників!** Руйнують, опечатують і палять не тільки ті церкви, які російський уряд забрав колись уніятам і які тільки тому стали православними . Ні! Замикають, опечатують, **руйнують і палять** на тому терені також такі православні церкви, які збудовано 1875 р. (по знесенні унії — Ред.), а навіть у 1911 р. Замикають доми молитви, які збудовано і в яких відправляють богослуження вже тепер у Польщі. Одначе за відправу богослужень та за виконування релігійних потреб карають духовних, що там працюють, усякими адміністраційними карами. Я міг би навести імена й назвища — казав сен. О. Луцький. У білгорайському повіті маю записаних 4 священиків, з котрих кожного покарано гривною від 200 до 500 злотих за те, що відправляли бооcлуження. У володавському повіті наложили на 6 священиків гривну 500 зл., у грубешівському повіті наложили на 8 священиків кару від 300 до 500 зл. Найгостріші кари обовязують у томашівському повіті: там карають священиків, наприклад о. Лисюка, гривною **1,200** зл. Для інших є арешти. Найновіші часописі приносять вісті, як то державна поліція відвозить цим разом **до манастиря одного священика за другим** як арештованих. Поліція віддає їх ігуменові як людей, що мають відбути кару (ніякі закони не передбачають такого поступовання. — Ред.). В томашівському повіті в травні ц. р. в селі Тарноватці **опечатали дім молитви, священикові вибили вікна і з доручення староства видалили його** з Тарноватки. Крім того покарано його **2-місячним арештом!** У селі Панькові **розібрали церкву** з доручення старости, а розбірки пильнували волосний війт та командант постерунку з Тарноватки. Сталося це 22 червня ц. р. В с. Корчині опечатали церкву 24. квітня, а з доручення старости мають її розібрати, а може вже й розібрали. В селі Моратин 27 червня розібрали церкву, арештували 20 жінок і 4 чоловіків, тяжко їх **побили і поранили,** внаслідок чого треба було їх примістити в шпиталі. (Сенатор О. Луцький навів **26 сіл,** де поруйновано церкви і покарано свяеників, і то тільки з одного повіту).

„Люди днями і ночами не сплять, лише моляться. **На площах біля замкнених церков клячать цілі села** і не дають доступу поліції, щоб не взяла хреста на знак, що вже хто інший забрав цей маєток, — в даному випадку католицька церква.

„На Волині знову почалася так звана **„ревіндікаційна акція".** Старшини КОП (Корпусу Оброни Поґраніча) видають прикази, що ще цього року **мусить 3,500 православних перейти на католицизм.** А „Слово Народове" пише, що на Волині веде тепер **політику військо** (КОП)".

В нашій американській пресі вже описувано, в який спосіб ті „навертання" відбуваються. Сен. Луцький зазначив, що все те викликує в нашому, як гр.-кат. так і православному, народі **велике оґірчення,** та остеріг, що це до добра польську державу не доведе.

Одначе дуже сумніваємося, чи така осторога що поможе, коли маємо до діла з людь**ми,** що стоять наче перед безпосереднім впливом фанатиків Кунцевича та Боболі з 17-го століття.

І не потребуємо дурити себе ніякими неузасадненими надіями. Якщо наші браття в Америці (на цілім її континенті) нам не поможуть, то ми тут марно пропадатимем. Є очевидним, що йде до провокації, щоб викликати бунт, а потім затопити його в ріках крови. Вшехполяки просто не криються з таким пляном. Вони всіми силами пруть на те, щоб зірвати протиросійське порозуміння з Німеччиною, що було головною лінією політики Пілсудского, та щоб **наблизитись до — хочби і большевицької — Росії,** бо вона певно в обороні православних церков не виступить.

Тут може допомогти лише грімкий протест культурного світу, а такий протест може викликати тільки соборне завзяте виступлення нашої американської еміґрації. Вже й тепер надходять грімкі протести з Канади проти забрання площі „Сокола", але тепер іде про цінніше майно: про **душу нашого народу** на Холмщині, Підляшші, Поліесі та Волині, про його церковно-народне майно, власне безправно запродане Ватиканом; іде про насильну латинізацію тих наших трьох міліонів братів!

Чейже наші американські браття ще не забули про ту величаву демонстрацію в Ню Йорку з 15-го листопаду 1930-го року, і про те, яке велике враження зробила вона в цілім культурнім світі. І хай не забувають, що їх браття в Рідним Краю є цілком безборонні і не можуть навіть за границю виїхати для оборони своїх національних прав перед чужинцями, бо втратили би просто польське громадянство, не говорячи вже про карні санкції. І лише сміла оборона, поведена нашими заграничними братами, може нас урятувати перед вшехпольською провокацією. Отже до діла!

Б. Левенко.

УКРАЇНСЬКИЙ СТЕП ТОМУ СТО ЛІТ*)

Підсоння. — Довга зима. Весна. — Страшне літо. — Що каже москаль про степ і Росію. — Рістня. — Життя звірні та пастухів. — Боротьба коней з вовками. — Вівці. — Як живуть чабани. — Коза як провідник. — Як приймають чужинця. — Степові воли. — Як освоюють волів. — Що перемогло впертого вола.

(1)

Українські степи зовсім не такі безмежні та рівні простори, як напр. пампи й ляни Південної Америки. Колись і український степ міг бути такий, але що він знімається як височина на 20—30 сяжнів понад рівень моря, то великі передісторичні потопи, ріки, що тепер туди пливуть і дощі змінили поверхню землі, поперетинали її ярами, балками, горбами, що всі однакової висоти. Хоч ті горби невисокі, а яри не глибокі та в порівнянні з іншими краями таки зовсім незначні, то тут серед степу мають для людей велике значіння. Вони мають спеціяльні назви, як лиман, балка, обриви, виполоч, горбок, горбочок.

Степи в Україні займають простір між 46 і 50 ступнем північної ширини, що є огріваний цілий рік сонцем таксамо, як напр. мадярська пуста, південна Німечична, середуща Франція та середущі північно- американські стейти. Колиб підсоння залежне було лише від сонця, то степове підсоння мусіло би бути доволі тепле, як у вище згаданих інших краях. Та в дійсності на українських степах воно не таке. Чому? Це залежить від сусідніх із степами смуг: на північний захід простягаються полісько - волинські мочари та російські височини; на сході надволзькі степи, на заході карпатські смуґи, Молдавія, Мадярщина і т. д. На півдні границею є Азовське та Чорне море.

Отже на півночі український степ спливається з горбовиною так дуже, що має таке саме підсоння як і ця горбовина. Український степ не має захисту, як його має мадярська пуста, що окружена Карпатами наче вінком. Тому на українському степі бушують вітри. Лише з півдня, завдяки морю, спека на степу не така страшна та і студінь злагіднена. Одначе море не може мати впливу на цілий степ так, як має його на Крим, який майже цілий окружений морем, і тому то на Кримі найгарніше підсоння і там ростуть південні овочі. Не те на степу. Тут у травні та червні (1838 р.) перейшло щонайменше двацять буревіїв, які лютували на всі сторони, од наче не доходили до моря. Над морем небо тоді було блакитне, коли над степами били громи, а дощ лив наче з цебра. Навпаки, тоді, коли над морем клубилися чорні хмари, на степах худоба мусіла скубати суху траву на перепаленій землі. Найстрашніше відчувається цю ріжницю літом, коли степ спалений від соняшної спеки, а розігріте повітря жарить наче розпечена піч.

Степова зима дуже довга й гостра, а страшна через метелиці. Гарні, веселі зимові дні трапляються на степах дуже рідко. Степ зимою це найсумніша, пуста рівнина, над якою повисли все однакові сірі хмари. На степах бувають такі гострі зими, яких на побережжях майже не знають. Шість місяців степові мешканці ходять закутані в кожухах, а в Одесі не вчасніше скидають кожух, як напр. на далекій півночі, в Ризі. Ба, мужики не скидають овечого кожуха цілий рік.

Снігу на степу, в порівнянні з північними краями, небагато; він у більшості у заглибинах на 7—8 сяжнів грубий, а на рівнині ледви видніє. Бувають зими, в яких майже не паде сніг, а напр. у 1833 р. земля була така мягка, наче в літі, так, що люди могли копати. Тодіж на степових дорогах, часто при 10—12 ступнях зимна, була така густа пилюка, наче в літі.

Степова весна починається в брудну пору таяння снігу, і коли цілими місяцями на степу нема ні капельки води,, цілими милями не подиблете джерела, то на провесні вода пливе бурхливо всюди, де треба й де її не треба. Цілий степ перемінюється у чорну грязюку за винятком тих місць, де росте найгустіша та найстарша трава. В усіх напрямках пливуть бурливі потоки, а часто за одну ніч вижолоблюють глибоченні рови.

Коли вкінці настане весна, прийдуть гарні травневі дні, степ подобає на зелену оазу, серед якої цвітуть тульпани, гіякинти, крокуси, веснівки. Та вони зникають серед зелені, а ця зелень гарна лише здалека; зблизька ці трави і ці цвіти дуже великі, грубі, бадилясті. В цілому степу не знайдете місця, де можна би вигідно та спокійно відпочити чи передріматися.

Коли ще весна на степу дає яку-таку вигоду, то літо вже зовсім не дає відпочинку та розради. Розпечена земля, всюди потріскана, даремне просить дощу. Липневі хмари та бурі не зішлють ні капелинки дощу, хоч понад головами виснажених людей і звірів бють громи та яснiють блискавки. Сонце звичайно сходить і заходить кріваво, а в полудне небо зовсім бліде, бо повітря переповнене випарами моря, рік, лиманів, одначе з надмірної спеки ті випари не перемінюються в дощ. Степ тратить свою свіжість, рудіє, вкінці чорніє, наче все знищила пожежа. Люди та звірі марніють. Череди диких волів, а ще більше табуни коней, що весною були такі повні й веселі, тепер охляли, ослабли. Все, що живе, виглядає виснажено, хоробливо, ледви тягне за собою ноги. Вода в ставах висихає, таксамо в криницях, знімається чорна курява. (Далі буде).

*) Взято з опису німецького подорожника І. Ґ. Коля, що подорожував по Україні в 1830—1840 р.р. і видав ці описи у двох томах у Дрездені п. з. „Подорожі по південній Росії".

О. Луговий. Автор застерігає за собою всі права.

ЗА УКРАЇНУ

(ВІРА БАБЕНКО)

Повість із часів революції і повстанської війни у Великій Україні. (В двох частинах).

Частина друга

45)

Коли не ставало арґументів що Василь може бути живий і здоровий, зсилався на прочуття; казав, що його серце чує, що Василь обовязково повернеться, а прочуття, мовляв, ніколи його ще не обмануло. Може і несвідомо, Віра веселішала, ждала того дня, коли з Василем побачиться, і з новим завзяттям кидалась у вир праці. Їздила, орґанізувала, збирала відомості від ворогів, де треба, підбодрила, а де і скартала. Сивочупринні дядьки тільки головами кивали, коли вона наївно-простодушно розповідала повстанцям про свої приключки і перебуті небезпеки в подорожах. Молодші, вусаті і безвусі козаки готові були в огонь скочити за нею, заздростили тим, кого призначувалося їй в охорону в часі переїзду від одного відділу до другого, заздростили їй перебутих небезпек і подивляли її відвагу. Там вона на повному ході вискочила з поїзду, бачучи, що їй загрожує арешт, у другому місці спровадила в засідку відділ окремого призначення, в третьому знов випадку врятував її револьвер, коли два червоні почали приставати до неї з залицяннями, зустрінувши її на дорозі серед лісу... Було що заздростити і подивляти.

В обізді Київщини Віра багато чула про отамана Чорного. Ті, що бачили, описували їй його вигляд. Вона чула, що отаман Чорний — це молодий хлопець, що голова його оцінена червоними на вагу золота... Але що це може бути Василь, її наречений, ніколи Вірі не приходила думка.

Перед боєм з червоними Віра кілька днів перебувала вдома. Не могла покинути слабої матери, якої дні були вже почислені. Крізь вікно бачила проваджену червоними валку; здогадувалася, що тернівчани напевно постараються звільнити полонених селян. Почався бій. Серце завмирало у Віри: боялася, що тернівчани не подолають червоних, а тоді... карні загони Чека обступлять село, спалять, живої душі не зіставлять... Готова була вискочити з хати і бігти туди, де точився бій... Тягло її туди і якесь неясне прочуття. Накинула хустку на голову та голос матери застановив її.

Вибігла на вулицю на відгук пісні і стала наче вкопана. Цю пісню-похороний марш вона знала; ще від галичан три роки тому перейняла. Була певна, що це не червоні йдуть у село, але хтож тоді? Тернівські хлопці не вміли цієї пісні також. Співають — значить є вбиті... Та хто вони, ці переможці? — шибало в голові дівчини.

По селі вже гуло про отамана Чорного. Віра почула це імя від переходячої сусідки, та прийняла цю вістку байдуже. Щож, нарешті вона побачить того славного отамана, про якого вона так багато чула. Тількиж... Чому він з Київщини перейшов сюди, і то саме прямував на Тернівку? Припадково, чи може?... — тратилась у здогадах. Їй блиснула думка, може у відділі Чорного будуть тернівчани. Стояла і думала. Хотіла піти і сама, та здержувала думка, що може мати буде потребувати її помочи.

Від другого кінця села поспішани господарі. Один завважив Віру.

— А чогож ви стоїте тут? Біжіть!... Таж там Василь, той, Омеляненко! — кинув їй у поспіху. — Там, на майдані.

— Василь? — Віра почула, що кров у ній завмерла. Там Василь! — застукало в голові. — Правду казав доктор...

Наче без памяти кинулася бігти до майдану. Бачила, як зносили до церковного притвору вбитих, як по хатах розносили поранених, розходився ввесь відділ. Чула голосні розпорядження і накази, але не пізнавала голосу. Бачила і трьох командантів верхи, та не розпізнавала облич у темноті, а розпитувати соромилася. Отаман з помічниками злізли з коней останні і повели їх здовж села.

— Ви, сотнику Томиленко, в ночі перевірите варти, чи на місці — почула Віра голос.

— Це моя черга — сказав поранений хлопчак.

— Ні, ти відпочинеш... Коли большевики на той світ не відпровадили, то тут у селі має бути доктор. Він заопікується нашими раненими — чула Віра той же голос.

— Деж ми самі примістимося? — питав сотник.

— Де Бог дасть!...

Проходили саме коло Віри.

— Де Бог дасть! — чула Віра сумовитий голос отамана. — Я тут мав колись дім, батька і дівчину... Дізнаюся, що з ними сталося, бо мабуть їх нема вже між живими... Довгих два роки минуло... — закінчив, зідхнувши.

— Не сумуй, отамане! Щеж ми нічого не знаємо — потішав сотник. — За моїх часів вона була жива і здорова, ще й спречалася зо мною.

Віра пізнала голос денікінського старшини. Голос Василя настільки змінився, що вона ніяк не змогла пізнати. І не дивно. Василь виїздив з села вісімнацять-літнім хлопцем, а вертається дорослим чоловіком. Але була певна, що це ніхто інший. Підійшла до Чорного зовсім близько.

— Василю! Це ти? — заговорила здержано.

— Віро! — скрикнув Чорний. Відразу пізнав її по голосі.

(Дальше буде).

З ДНЯ

„НАДМІРНИЙ НАЦІОНАЛІЗМ".

Папа римський зараз другого дня, як тільки фашистівські професори проголосили нову фашистівську расову політику для Італії, виголосив проповідь, у якій різко натаврував „надмірний націоналізм" і назвав його нерелігійним та протибожим.

Це не перший раз, що папа римський таврує „надмірний націоналізм". У звязку з подіями в Німеччині він передтим нераз уже висказував подібні думки і навіть на їх піддержання наводив слова Святого Письма, в якому Христос учив своїх апостолів не обмежуватись тільки до релігійної праці серед жидів, але радше іти в світ, поміж інші народи, та навчати їх святої правди. Сама назва „католик" з грецького означає „всесвітній", „універсальний", говорив папа.

НОРМАЛЬНИЙ НАЦІОНАЛІЗМ.

Та папі йшло про „надмірний" націоналізм. Бо проти нормального, здорового націоналізму, ні католицька церква, ні папа, ні сам Христос нічого не мали, ні не мають.

Відомим є добре факт, що Христос любив свій нарід і ставив його на першім місці понад усіми іншими народами. Цим Христос демонстрував, що кожной чоловік повинен любити свій нарід і ставити його також на першім місці, повинен дбати про свій нарід і присвячувати йому свої сили. Людина, яка не дбає про свій нарід, а дбає тільки про щастя „цілого людства", подібна до того чоловіка, що з великої любови до якоїсь суспільности занедбує свою найближчу родину. Що варт робота такого чоловіка, коли він, стараючись про щастя загалу, занедбує найближчу родину так, що робить її нещасливою?

ЗАЯВИ ПАПИ.

В недвозначний спосіб демонстрував свій патріотизм, а також націоналізм, і теперішній папа. Нераз він підкреслював, що італійський нарід є для нього з усіх найдорожчий. А в своїм посланні до Евхаристичного Конгресу в Шікаго він висказував свою любов теж і для поляків; але всетаки поставив їх на другім місці. Він сказав: „По італійськім народі польський нарід є для мене найдорожчий".

Тими своїми заявами папа виразно зазначив, що можна ширити універсальну релігійну науку, якою є християнська наука; можна мати велику любов до „цілого людства", а проте рівночасно можна, а навіть треба, любити той нарід, з якого даний чоловік вийшов.

„НАДМІРНИЙ".

Шкідливість націоналізму зачинається щойно тоді, коли він стає „надмірним". А таким він стає тоді, коли політичні провідники даного народу перебільшують ту любов і привязання до свого народу та роблять з нього „найліпший", „найкращий", „найсвятіший", і ще з двацять „найнай-най". З другого боку, коли вони викликують ненависть і погорду до інших народів, уживаючи знов „най-най-най", але у відємному розумінню, себто „найгірший", „найнекультурніший і т. п.

Що надмірний націоналізм є погана прикмета, ми знаємо добре з поляків, і не шкодилоб, якби папа на їх адресу також сказав декілька протверезуючих слів. Ми знаємо, з яким несмачним перебільшуванням поляки вивищують себе; а з другого боку, як нас ображують та ранять наші національні почування.

ЧИ В НАС Є „НАДМІРНИЙ НАЦІОНАЛІЗМ"?

Виринає питання: чи ми, українці, в наших націоналістичних почуваннях осягнули повну границю, так, що нам далі посуватись годі, бо станемо „надмірними націоналістами"? Можна з найбільшою певністю сказати, що ні. Нам ще далеко до того, щоб стати нормальними націоналістами, а не то „перебільшеними".

Як довго волиняки, галичани, закарпатці, подоляки, кримці, кубанці, донці й інші українські вітки не мають того почуття, що всі вони є членами одної нації; як дово більшої вітки не справляє такої болю іншій; як довго всі вони не пронятi готовістю боротися разом за свою державу; як довго їх усіх не палить одинаковий сором за наш нинішній стан; як довго жовтоблакитний національний прапор не викликує в них усіх того захопливого настрою, який викликує серед американців американський прапор, серед французів — французький, серед англійців — англійський, серед італійців — італійський, і т. д., — так довго наш націоналізм ще не став зрілим, а не то „перебільшеним". Його ще треба плекати, розвивати, вкорінювати. А хто проти того вкорінювання виступає, той виступає теж проти науки Христа, який казав свій нарід любити, для нього працювати і жертвувати.

Родина щаслива є та, в котрій всі члени щасливі; нація щаслива та, в котрій щасливі всі родини. А людство буде щасливе тоді, коли будуть щасливі всі народи. Із того бе реться ущасливлювати „людство", а занедбує свій нарід, той лукавить перед світом і перед Богом.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ЧЕСТЕР, ПА.

Пошана бл. п. Евгена Коновальця.

На вістку про трагічну смерть полк. Е. Коновальця українська національна громада в Честері, Па., відбула жалібні свята. І так, 12-го червня 1938 р. відслужено панахиду за упокій вождя в українській православній церкві, де зорганізовано взяли участь членниці і члени відділу УЧХ-ОДВУ, ОДВУ, Союзу Українок, представники У. Н. Дому та інших національних організацій. Місцевий парох о. О. Мицик виголосив патріотичну проповідь, у якій представив заслуги та працю бл. п. Е. Коновальця.

Цілий час жалоби на У. Н. Домі повівав чорний прапор, що сповіщав усіх про велику трагедію України.

Щоб дати належну відповідь на злочин большевицької Москви, члени відділів УЧХ-ОДВУ й ОДВУ перевели збірку по всіх родинах, щоб тим робом засвідчити нашу солідарність з чинами покійного вождя.

Дня 26-го червня 1938 р. влаштовано в Українському Народньому Домі жалібну академію та протест зприводу ротердамської трагедії. В програму академії входили отсі точки: Вступна промова о. О. Мицика, концертові пісні хору ім. Лисенка: а) „Чуєш, брате мій", б) „Засумуй, трембіто", в) „Ой, зацвила черемшина" й г) „Заквітчали дівчатонька". Диригував Г. Королів. Деклямували: Ева Сорока „На вічну память вождові українських націоналістів" о. С. Мусійчука; Стефанія Миштурак „На могилу бл. п. Е. Коновальця" М. Костишина. Дуети співали: Марія Лаврик і Стефанія Миштурак („Ой, там при долині") і Ева Сорока та Анастасія Луцик („Ой, впав стрілець"). Акомпаніював на піяні Франко Луцик. Соло „Засумуй, трембіто" відспівала Марія Лаврик.

Головну промову по українськи й по англійськи виголосив адвокат Михайло Пізнак з Ню Йорку. Шановний бесідник у дуже приступній формі та змістово представив наші повинності у звязку з великою трагедією. Він змалював геройство нашої молоді під чужими режімами та заохочував українсько-американську молодь до співпраці з українським патріотичним народом в ціли виборення самостійности України.

Промовляв по англійськи також учитель Честер Гай Скул, п. П. Причерд, який навів приклади боротьби ірляндського народу за свою незалежність.

Представниця Союзу Українок, п. А. Кмець, говорила по українськи й по англійськи та представила переслідування українського народу на Західніх Українських Землях. Вона відчитала теж протестні резолюції, які принято.

О. О. Мицик виголосив кінцеву промову, в якій звернувся проти брехливої большевицької пропаганди у звязку з убивством бл. п. полк. Коновальця. У своїй промові сказав, що „ще тіло покійного не було застигло, як большевицькі агенти українською мовою виготовили брашуру, щоби баламутити чесне українське громадянство". При кінці промовець завізвав усіх до безоглядної боротьби з усіми окупантами України, а щоб і ми, американці, могли успішно причинитися до успіху тієї боротьби, просив зложити жертви на визвольну боротьбу.

Зприводу тих сумних свят у Честері, Па., зібрано на патріотичні цілі такі жертви: збірка по хатах $42.85; о. О. Мицик $5; Н. Рубаш $3; по $2: П. Бронецький, М. Яцик, С. Коник, А. Хадай; по $1: Я. Ташак, М. Єдинак, М. Єдинак (мол.), С. Рубаш, Н. Бронецький, Анна Стецула; Т. Урбан $1.50; по 50 ц.: С. Лужецький, А. Лебіщак, Т. Пецюх, Н. Бакалець, К. Миштурак, П. Пецюх, Т. Стечій, Ю. Кондур, К. Гарасим, Кат. Радович, М. Каспер, Д. Перчак, І. Сорока, К. Бабяк, М. Вовк, П. Баран, В. Пастернак, Г. Стецій, А. Равлик, К. Яцик, К. Новак, М. Пастушок, Г. Перчак, І. Паньків; Анна Бартіш 55 ц.; по 25 ц.: М. Михальцевич, Й. Весоловський, В. Ягла, К. Соломчак, А. Пінькович, М. Куриця, Е. Хомин, Тетяна Крика, М. Лагуж, Т. Пастернак, Е. Огар, Ю. Думин, М. Пацановська, Е. Заяць, К. Пінчак, Домініка Василик, С. Коваль, А. Батюк, І. Пастернак, А. Забитко, Т. Чавара, Олена Гапій; дрібними 55 ц.

На комітетових нарадах у справі протестаційного віча по $1 зложили: о. О. Мицик, Т. Сорока, П. Кучабський, М. Єдинак (мол.) і Н. Яцик. Разом $5. Гроші ці призначено для рідні бл. п. Е. Коновальця.

Український Червоний Хрест виасиґнував зо своєї каси $10 на бойовий фонд замість вінка на могилу вождя.

На вічу зібрано разом $55.89. Зложили по $1: о. О. Мицик, адв. М. Пізнак, В. Дольський, Т. Сорока, Н. Рубаш, М. Єдинак, І. Мельник, Н. Муляр, І. Судол, І. Гачак, п. Гарлак, К. Бобяк, А. Урбан, К. Шегда, Тетяна Кучабська, С. Бартіш, Й. Кулинич, М. Дмитрик, С. Миштурак, В. Косик, Т. Крика, А. Хадай, п. Матковська, М. Мицик, Павло Прічерд, А. Кмець, І. Стечій, К. Терщак, І. Михальцевич, В. Гарасим, Г. Артимович, Г. Перчак; по 50 ц.: Й. Бринтілевич, С. Бартіш, В. Яцик, А. Гливяк, М. Дмитрик, Т. Каспер, К. Миштурак, Л. Благітка, М. Бронецький, Й. Петрик, Ю. Лебіщак, Я. Тащак, п. Матис, С. Лужецький; Г. Стецій $1; решту дрібними. Всіх грошей зо збірки по хатах $42.85; збірка для рідні $5; відділ УЧХ-ОДВУ з каси $10; збірка на вічу $55.89. Разом $113.74.

З повищої суми призначено $25 для рідні полк. Коновальця, а решту на визвольну боротьбу.

Син—кий..

ТОРОНТО, ОНТ.

Успішна краєва конференція УНО Канади.

В днях від 22 до 25 липня б. р. відбулася в Торонті, Онт., пята зчерги Краєва Конференція УНО Канади та братніх організацій, як МУС, УСГ і ОУК. В нарадах конференції брали участь понад двісті делєгатів та гостей з усіх сторін просторої Канади від моря до моря: Ванкувера, Ріджайни, Едмонтону, Саскатуну, Вінніпегу, Монтреалу, Ню Йорку, Шікага, Джерзі Сити, Торонта, Віндзору, Судбур, Еспанолі, Форту Вилиєм, Тімінсу, Кіркленд Лейку, Норанди, Вардору, Гемилтону, Сінкетерінсу, Велланду, Порт Колборну, Бренфорту, Лондону, Ошави, Лімінгтону та багатьох інших місцевостей. Масову участь брали Судбури, Кіркленд Лейк, Віндзор, Ошава, Гемилтон та Сінкетерінс, Онт.

Підчас конференції відбувся величавий концерт у найбільшій концертовій салі Торонта, „Мессей Гол". В програмі концерту брали участь: Хор УНО „Боян" з Торонта, хор УНО з Ошави, мандолінова орхестра МУН з Судбур, дута орхестра УНО з Кіркленд Лейку, хор „Думка" з Дітройту; артисти: Яків Самотілка, радіовий співак; Лідія Бодруґ-Березівська, сопранова співачка; П. Співак, челіст; В. Армовр, піяніст; Тарас Губіцький, скрипак з Дітройту.

Всі точки програми концерту вийшли знаменито, так, що вдоволили й найвибагливіших слухачів, доказом чого були майже безперервні оплески та заповнена саля концерту. Хоч вечором падав дощ, то до розпочаття програми саля вже була заповнена кількома тисячами слухачів.

В неділю, 24 липня, відбувся величавий похід від місця конвенції до могили „Незнаного Жовніра", коло магістрату (Сіти Гол), у якому брало участь українське громадянство Торонта й околиці. Разом із учасниками конференції начислялі тисячі людей, збитих в одну лаву, злучених одною ідеєю, що маширували під проводом організації УНО в супроводі дутої орхестри УНО з Кіркленд Лейку. Чудові українські стрілецькі однострої орхестри, нові інструменти та лави МУН в організаційних одностроях творили авангарду походу. Загальний настрій, кольорит, звуки музики та сотки молодечих грудей у кольонах творили незабутній образ у глядачів та учасників походу. Це була перша масова маніфестація українського зорганізованого націоналізму в Канаді.

По зложенні вінка на могилі Незнаного Жовніра та розвязанні походу всі учасники удались на фестинову площу УНО, де відбулося посвячення першого літака МУН у Канаді. З браку місця на площі УНО посвячення літака доконав о. Камянецький на летовищі в присутності провідників УНО та братніх організацій і студентів УЛШК. По доконанні акту посвячення літака перший летун УЛШ, М. Бладика, взнісся в повітряні простори. Кружляючи понад маси громадянства, він давав знак своїм товаришам студентам УЛШ до зложення присяги на вірність ідеї визволення України та нашій вітчині Канаді. Коли літак кружляв у просторах, студенти УЛШ у летунських одностроях перед проводом УНО Канади та о. Камянецьким, уставлені в ряди, окружені півколом рядами МУН, промовляли: Прирікаємо вірність ідеї українського націоналізму, вживемо нашого знання в користь визволення України та в разі потреби станемо в обороні нашої країни Канади". Дута орхестра повільно грала „Боже великий, єдиний". Загальний настрій мас, рядів МУН та студентів УЛШ і стрілецтва зробили незабутнє враження на присутніх.

В той же час відбулося посвячення стрілецького прапору відділу з Судбур. По доконанні посвячення прапор перебрав до рук бувший стрілець, теперішній вуґлекоп, у свої мозольні руки і, стиснувши прапор, промовив: „Присягаємо ми, бувші учасники визвольних змагань, нести цей прапор високо до місця його призначення для першого українського полку й з ним здобути волю України".

Він говорив в імені вуґлекопів, які стали в авангарді українського організованого націоналізму в Канаді. Вони зложили тисячі долярів на визвольний рух. Вони доложили кілька тисяч долярів, щоб зробити конференцію величавою, щоб заманіфестувати свою льояльність до проводу УНО, свою відданість ідеї українського націоналізму та дати знати цілому українському світові, що на них українська нація може числити.

Вечором відбувся великий бенкет і баль у готелі Кінг Едвард, де в присутності всіх учасників конференції, гостей, представників великих держав і Канадійського Леґіону всі присутні гарно забавилися. В програму бенкету входили промови делєгатів і гостей та концертові точки. Настрій учасників вдоволяючий. Там не було соціяльних ріжниць. Всі разом — селяни, робітники, інтеліґенція, політики й військові, а навіть представники інших держав — творили наче одну соціяльну верству, родину. Всі одинаково слухали цінних промов, виголошували їх та забавлялися разом.

Взявши під увагу перебіг цілої конференції, як сесії нарад чи окремих імпрез, жертви на ріжні цілі і скількість учасників, можна ствердити, що ця конференція була тріюмфом зорганізованого українського націоналізму на терені Канади.

Василь Войнарівський.

ГІТЛЕР НАГОРОДЖУЄ ФОРДА.

Автомобільний мілioнер Генрі Форд дістав від Гітлера „великий хрест німецького орла", найвище відзначення Німеччини для чужинців. На світлині це відзначення причіпає Фордові Карло Кап, німецький консуль у Клівленді.

Це відзначення викликало в Америці деякі протести. Між іншими проти Форда за прийняття цього відзначення виступив жидівський фільмовий актор Еді Кантор.

У СПРАВІ ОРГАНІЗУВАННЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ

Член від. 198, Теодор Кузиевич, пише до головної канцелярії У. Н. Союзу: „Посилаю Вам підписане „Заступництво на мітінґ У. Н. Союзу" в справі злуки Згоди Братств з У. Н. Союзом, а при тій нагоді хочу сказати дещо про справу організування членів до У. Н. Союзу. Ви пишете в листі, що кожний член повинен приєднати принаймні одного нового члена. Воно так і повинно бути. Кожний член повинен дістати принаймні одного нового члена. Бо коли ми хочемо збільшити У. Н. Союз, коли бажаємо, щоб У. Н. Союз сповняв і надалі ту важну ролю у громадськім житті, яку він досі сповняв, то це ми можемо осягнути тільки спільними руками, тільки всі разом. Ми не можемо вимагати, щоб кілька людей розбудували У. Н. Союз. Кілька активних урядників чи членів можуть багато помогти зростові організації, але властиву силу можуть збудувати тільки ті тисячі Союзовців, які є тепер у рядах У. Н. Союзу. Правда, ми дуже часто говоримо про те, що кожний член повинен дістати бодай одного члена, але те наше говорення остається завжди тільки говоренням, а більш нічим. Отже вже час, щоб ми нарешті залишили балаканину, а взялися до діла й дістали того нового члена. Того нового члена маю дістати я і Ви й усі ми, члени У. Н. Союзу. Хоч я не пробуваю десь-там у великім місті, де багато нашої іміґрації, то всетаки приймаю на себе цей обовязок: дістати одного члена. Я вже навіть підшукав того одного члена й тому прошу головну канцелярію прислати мені членську аплікацію для виповнення. Рівночасно кличу інших членів і питаюсь: чи Ви вже виконали цей обовязок? А він не є трудний до виконання, як тільки є добра воля й охота. Я також зпочатку думав, що мені буде неможливо дістати нового члена, але коли перейшов від думок до діл, то переконався, що то не так тяжко це зробити".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Тов. Зап. січ, від. 367., відбудуться у вівторок, 9. серпня, в год. 7. вечір, у галі парохіяльній, 303 Hudson Ave. На ті збори має явитися кожний член, бо є дуже важні справи до полагодження, а найважніша справа то є ювилей, котрий відбудеться 3. вересня 1938 р. Програма ювилею буде пізніше поміщена в часописи „Свобода". Тож прошу не оминути числа „Свободи", щоби знали ювилейну програму. Прошу вирівняти вкладки, бо інакше будете суспендовані. — Микитинський, предс.; Антонів, секр.

Був дід і баба.

Каже раз баба до діда:
— Знаєш, як хтось з нас обох помре, то я перенесуся жити на село...

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

УВАГА! ПЕРШИЙ УВАГА!
ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ ЖІНКИ
В СТЕЙТІ КОНЕТІКАТ
відбудеться
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 7. СЕРПНЯ 1938. Р.
(SUNDAY, AUGUST 7, 1938)
У НЮ БРІТАН, У ШУЧЕН ПАРКУ.
Парк буде отворений від години 10. рано.
Вступ 25 центів.
ПРОГРАМА ДНЯ:

Год. 10. рано: Полеву Службу Божу і молебень за визволення України відправить о. Е. Писар, парох укр. прав. церкви з Ню Брітан, при співучасти хору.

Опісля обідня пора. Хто буде хотів зїсти, то буде всьо на місци.

Год. 3. пополудні: Відкриття свята головою свята, панею Вовк.

Бесідники: пані Грановська, пані Середа, пані Хавлюк, пані Барбела, пані Зень, пан Мервецак від Стейтової Організації. Хори з Трой, Ню Йорку і Ню Брітан під дир. Т. Гоптяка. Укр. мистецтво буде репрезентувати пані Галичин, пані Козира. Опісля вибір красавиці. — Орхестра радіова з Ню Гейвен.

Проситься всі українські організації прибути з відзнаками і в униформах.

До участи в цьому святі запрошуємо всі Сестрицтва, Братства, Парохії, Українські Клюби, Союзи Українок, Червоні Хресті, Стейтову Організацію з ближчих і дальших сторін.

Українці! Нехай не бракне на тім святі ані одної української організації! Всі українці, а зокрема жіноцтво, повинні прибути на це свято, чим дамо доказ, що наша жінка не спить, а живе, працює й бореться.

СЛАВА УКРАЇНІ!

Репортерка свята: Ольга Козира.

ВЕСЕЛО ПОЧАЛОСЯ, НЕВЕСЕЛО СКІНЧИЛОСЯ.

Служба летовища в Портленді, Орегон, помагає майорові Говардові С. Френчові всідати в літак, що його підвіз до великана „Гавайєн Клипер", який згинув десь на Тихому океані.

Адвокат **ІВАН ЯЦІВ** Член Палат Адв. Канад., і Доктор Юрид. Наук Міш. Унів. Злуч. Дер. Америки.

СПРАВИ: Кримінальні, ● Розводові, ● Відшкодовання, ● Старокраєві та ● Іміграційні, включаючи ● Легалізовання.

JOHN YATCHEW, 909 Guaranty Trust Bldg., Windsor, Ontario, Canada. Tel.: 3-5300. — При американській границі, проти міста Дітройт. 41,-

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ ЧАР ДЕТЕКТИВНИХ ОПОВІДАНЬ?

Є люди, що засмакувавши його, заснути не можуть, не почитавши такого оповідання.

Між любителями детективних оповідань є такі люди, як пок. президент Вилсон, пок. премієр Клемансо, бувший премієр Лойд Джордж, президент Френклин Рузвелт. Хоча життя не відмовило цим людям прецікавих подій, вони все таки захоплювалися, згл. захоплюються, оповіданнями про те, як злочинець вишукує найхитріших способів, щоб виконати злочин безкарно, а детектив старається впасти на слід цеї хитрої штучки.

Захоплення детективними оповіданнями походить звідти, що **втікаючому одна дорога, а гонцеві десять.**

Накладом „Бібліотеки для всіх" у Львові

— вийшла —

СЕРІЯ ДЕТЕКТИВНИХ ОПОВІДАНЬ

найбільшого автора детективних оповідань, відомого англійського письменника **Конана Дойля:**

ч. 1. Душогубство в Абей Ґрендж. ч. 4. Чоловік з близною.
ч. 2. Пестра стяжка. ч. 5. Відтятий палець.
ч. 3. Захований клейнод. ч. 6. Шість Наполеонів.
ч. 7. Танцюючі фіґурки.

Кожна книжечка цеї серії становить собою цілість.

Кожна книжечка видана в такім вигіднім форматі, що її можете взяти зо собою в кишеню блюзки й читати по дорозі.

Серія з 7 книжечок всього 70 центів!

Замовляйте в книгарні „Свободи".

"SVOBODA,"
83 GRAND ST., (P. O. BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

КОМАХИ ТА МАТИМАТИКА

Математично-технічні твори бджіл. — Тайни звіринного світу.

Ніде в усьому звіринному світі не знаходимо так багато чудес із погляду інстинкту, як у комах. Часом ті інстинкти можуть мірятися з найбільшими здібностями людського розуму. Та годі говорити про інтелігенцію, розум у тих тварин. Тут діє сам наклін, інстинкт чисто автоматично

Кожному, не лише любителеві природи, могло прийти на думку, що клітина (комірка), яку будує бжола з воску, це доскопалий твір під математично-технічним оглядом. Ідеальнішого вихіснування простору не можемо собі й уявити, бо кожна чотирокутна клітина має найменшу поверхню, а допри це найбільшу містоту. Лише небагато людей подивляє передовсім цю чудову правильність шестикутних призм, що точно пристають одна до одної. Хоч точніше приглядався до денець тих клітин, які вможливлюють, що два поверхи знімаються один над одним так точно без дірок між ними? Бджоли будують піраміди з трьома ромбоїдними поверхами, що пристають одна до одної тільки під означеним кутом в углі ромба.

Правильність шестикутних призм бджоляних клітин старалися пояснити як механічний вислід праці, яку виконує принайменше шість бджіл, що працюють тісно одна побіч одної, кожна на свому боці. Без огляду на те, що таке вияснення не дасться пристосувати до згаданих денець збиває його також і це, що матка, яка найперш сама зачинає будову, будує докладну шестикутну призму при першій клітині, яка стоїть тут іще сама одна.

Щоденні явища найменше вияснені. Ми до них так привикли, що навіть не питаємося: що? чому? навіщо? Так є і з бджоляною клітиною, а ще більше із звичайною сіткою павука.

Багато докладніше відомий є предивний змисл математики у бджім породи меґагілія. Часто можемо бачити на листках рожі якнайправильніші овальні та круглі вирізки. Роблять ті вирізки бджоли з породи меґагілія. З тих вирізків роблять вони дуже гарні посудини, кріпко разом злучені. Ті посудини то клітинки для личинок згаданих бджіл. Клітини ті накривають бджоли круглими накривками. Треба подивляти, який змисл простору мають ті комахи. Обем клітин є ріжний, тому теж отвори посудин (клітин) неоднакові. І бджоли вирізують для кожної клітини спеціяльну накривку, що точно пристає до отвору. Та вже найбільше мусимо чудуватися, що бджола приносить той вирізок листка здалека.

Та найбільше зрозуміння, чи пак інстинкт, математики бачимо у малесеньких комашок, що мають усього кілька міліметрів. Це доволі невідомі, одначе численні комашки, які звивають листки в малесенькі мішечки. Ті комахи це справжні мистці у звіринному світі. Насамперед вирізують із берега правої половини листка криву лінію у виді латинської букви „S" до середини листка. Середня жилка листка стоїть до кривої лінії на краю листка в найточнішім математичнім відношенні. Кожна стична тієї кривої лінії стоїть прямово до кривої на березі листка. Середня жилка листка є лише легко надрізана, щоб зчасом листок не зівяв і не звис та щоб міг приймати доволі поживних складників, щоб жив, щоб не зісох.

ВІДОЗВА

до односельчан з Пристані, повіт Жовква.

Комітет будови Народнього Дому в Пристані прислав до майже кожного громадянина з села Пристані відозву з просьбою про матеріяльну поміч будові Народнього Дому в нашому селі.

Нашим національним обовязком є звідси своїми жертвами допомогти своїм рідним братам у рідному селі докінчити зачату будову народньої святині.

На ту відозву дотепер вже відізвалися пристанці, що мешкають у Ню Йорку, й зібрали між собою поважну суму грошей, з якої $100 вислали на руки комітету в Пристані ще в травні ц. р. А $68 висилаємо тепер через Обєднання до комітету в Пристані на руки Івана Кривюка.

Тому, що на докінчення будови Народнього Дому в Пристані треба поважної суми грошей, то ми, пристанці в Ню Йорку й околиці, дальше продовжаємо бірку на ту ціль, а також відносимося до Вас, односельчани з Пристані й околиці, що мешкаєте в Скрентоні, Олифанті, Дітройті й інших місцевостях, з просьбою, щоб Ви також не осталися позаду та своїми жертвами й збірками причинилися до докінчення будови Народнього Дому в нашому рідному селі.

Дотепер займалися збіркою отсі громадяни й на їх лісти зложили:

1) Михайло Євуш з Ню Йорку. Зложили: Т-во Нова Січ Українців з Бутин, часть приходу з балю, $30; по $10: М. Євуш і В. Тарас; по $5: К. Луцьків, М. Крупа, Г. Євусяк, М. Булик, І. Ільків; по $2: М. Микелита, Т. Толох, М. Білецький, Е. Мироненко; по $1: Е. Добровольська, М. Музика, С. Швець, Н. Ґула, Т. Скульський, А. Процик, о. Л. Весоловський, О. Салик, І. Базар, П. Зазуля, І. Салик, А. Ґелетій, В. Федорик, П. Малець, С. Білецький, Т. Удич, П. Свитак, А. Кравчук, В. Процик; В. Білецький $1.50; по 50 ц.: М. Бовтюх, І. Процик.

2) Н. Придзімірський з Ню Йорку. Зложили: Н. Придзімірський $10; по $5: І. Придзімірський, П. Мірський, Я. Кулинич; Я. Грабар $3; по $1: Г. Салюк, С. Мельник.

3) П. Придзімірський з Гардфорд, Конн. Зложили: Петро Придзімірський $10; Катерина Ярошевич $2; по $1: П. Драпяк, О. Скоробогатий, П. Ґрґоза, Я. Чикало, А. Стефанів, Н. Скоробогатий, П. Курко, А. Локоть, Н. Хорнат; по 50 ц.: С. Кінчик, Д. Ґлемба, П. Смик, М. Курдина, Г. Секюра, Л. Апанович, М. Небожук; по 25 ц.: М. Лата, М. Ярошевич.

ЗА КОМІТЕТ:

Михайо Євуш,
524 East 6th St., New York City.

ВАСИЛЬ ЧУЧМАН
ПРЕДСТАВНИК АСЕКУРАЦІЙНИЙ І НОТАР.

Полагоджує справи нотаріяльні, виробляє повновласти, підписує афідевіти, контракти купна-продажу й даровизни. Виписує подання на горожанські папери. Потрібних інформацій в справах таких і асекураційних уділяє зовсім безінтересовно.

Можете розмовитися або писати у рідній мові. Адреса:

WILLIAM CZUCZMAN
373 LOCUST AVENUE,
AMSTERDAM, N. Y.

Др. М. МАЙЗЕЛ
лікує гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок.
Екзамінація крови й урини.
107 E. 17th ST., NEW YORK CITY.
(коло 4-тої Евеню—Юніон Сквер)
Урядові години від 10. до 1.; від 4. до 8. У неділі від 9. до 10:30.

БОЛІНІҐ

Рани на ногах, опухлі ноги, набряклі жили, болячі ноги, флебітіс (запалення жил), напухлі або болячі коліна чи кісточки і ревматичні ноги успішно лікуємо новими европейськими методами без операції.

Офісові години: щоденно від 1 до 6 ввечір, в понеділки і четверги від 1. до 8:30 ввечір. Нема урядових годин у неділі.

Говоримо українською мовою.

Dr. L. A. BEHLA
320 W. 86 St., New York City
Близько Бродвею.
ЕВРОПЕЙСЬКИЙ СПЕЦІЯЛІСТ.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

ШИФКАРТИ

на найбільші та найскорші кораблі на всі прогульки і то до всіх країв. Виготовляємо всі документи, потрібні до подорожі — пашпорти, Візи, перміти, афідевіти, петиції, і тому наші пасажири не мають клопотів в дорозі.

ДОЛЯРИ посилаємо до всіх країв ПОСПІШНО І ТЕЛЕҐРАФІЧНО і виплачуємо на останній почті під повною гарантією. ПОМАГАЄМО нелегальним легалізуватися відповідно до нових законів.

ПОЛАГОДЖУЄМО СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ відповідно до теперішніх обовязуючих законів в краю. Контракти, повновласти, акти даровизни, довжні скрипти і всі інші документи.

Продаємо ДОМИ та ріжні бизнеси по дуже приступних цінах. Голосіться у всіх справах до нашого НОТАРІЯЛЬНОГО БЮРА по совісні поради та ретельну обслугу.

S. KOWBASNIUK
277 E. 10th STREET, (між 1-ою і Евеню А), NEW YORK, N. Y.

НЕ НОВА

Наша обслуга не є нова. Хоч вона під кождим оглядом модерна, то кождий бачить, що за нею є 30-літній досвід; 30 літ науки, як обслугувати найкраще.

Це річ такої великої ваги, що ми не можемо собі уявити, як хтось може не звернути на це уваги.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS
77 Morris St., Jersey City — Phone: Bergen 4-5989
34 E. 25 St., Bayonne — Phone: Bayonne 3-0540

ЗЕМЛЯ НА ПРОДАЖ

ПРОДАМ АБО ЗАМІНЯЮ 5 морґів чорнозему в Угнові, пов. Рава Руська. Пишіть на адресу: 180-1

Rev. PETER ZURAWETZKY,
P. O. Box 273, Hammond, Ind.

Д-р МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРҐ
Урядові години:
Від 1—3 пополудні і від 6—8 ввечір. В неділі згідно з умовою.
718 SO. 17th ST., NEWARK, N. J.
(near Springfield Avenue)
Tel. Essex 3-4468.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРҐ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12. Ввечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

ПОХОРОННІ ЗАВЕДЕННЯ

СИРАКЮЗ, Н. Й., і ОКОЛИЦЯ
На випадок похорону в Вашій родині, як хочете чемної й чесної обслуги по приступних цінах, удайтеся до: 106-
JOHN F. GIMINSKI
Funeral Director
1320 W. Genesee St., Syracuse, N.Y.

МИРОН ЛИТВИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без ріжниці, як далеко поза Нюарком. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга щира і чесна. — Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL
707 PROSPECT AVENUE
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Ludlow 4-2565.

ПРИ ВЕСІЛЛЯХ
ПРИ ПОХОРОНАХ
ПРИ ВСЯКИХ
СПЕЦІЯЛЬНИХ
НАГОДАХ

— зайдіть до свого —
HOLLYWOOD FLORIST
127 E. 7th St., New York City
(bet. Ave. A & 1st Ave.) or
Tel.: Dry Dock 4-8949

ІВАН БУНЬКО
Новий Український Ундертейкер
заряджує погребами по ціні так низькій, як $150. Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO
Licensed Uundertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified Funerals as low as $150.
Telephone: Orchard 4-8088

TARZAN ПІД ВОГНЕМ.

(61)

Зрівнявшися з дикунами, Док заховався за вистаючу скалу і чекав, аж валка пройде мимо, а залишиться на самому заді один дикун. Дикуни йшли повільно і навіть не підозрівали, що той „третій" слідкує за ними. Вони були певні, що він залишився в лісі. Так, як деякі звірі, що звикли жити в лісі, нерадо виходять на поляну, таксамо поступатиме він, думали дикуни.

На самому заді ступав повільно Улп. Він кляв у дусі старого Ґолма і присягався, що таки вдержить себе при житті, щоб старий Ґолм і сказився. Він зо злости деколи наголос воркотів. Нагло повітря прорізав легкий свист і в спину Улпа впилася гостра стріла. Закричавши мов скажений, Улп повалився на землю. Видавши з себе кілька окликів, він сконав.

Дикуни пристанули й остовпіли. Всі вони дивилися в місце, звідки походив крик Улпа. Вони догадувалися, що з ним мусіло статися те саме, що з попереднім. Вони боялися вертатись. А Ґолм попав теж у скажену лють. Він бачив, що на дикунів найшов такий страх, що вони готові були відмовити йому послуху. Док до цього всього з укриття приглядався.

„Це гнів вогненного божка!" — закричав нарешті Ґолм. „Гей, Блп, а далеко ще те місце, де має станути святиня? Ми мусимо чимскорше принести божкові жертву й умолити його гнів, інакше він нас усіх перетеребить". Враз із тими словами він гнівно поглянув на Дика. Видно було, ким той дикун хоче умоляти гнів свого божка.